

HUNOK FRANKFURTBAN

A magyar irodalom külföldi recepciójára mostanában nem lehet panasz, különösen a németországiakra nem. Az idei frankfurti könyvvásár ezt fényesen bizonyította. Esterházy Pétert, Nádas Pétert, Kertész Imrét, Konrád Györgyöt ma már aligha szükséges bemutatni a művelt német olvasóközönségnek. Dalos Györgyöt sem, Eörsi Istvánt sem, Krasznahorkai Lászlót sem. S hogy hol maradnak a többiek...? Tegyük kezünket a szívünkre: ugyan hány kortárs német író ismer a művelt magyar olvasóközönség? Pedig ők, ugyebár, egy kicsivel többen vannak nálunk. Az pedig, hogy ebből a „szakmai” ügyből magyar belpolitikai ügy lesz, régóta sejthető volt, s nem a szervezőket, hanem a magyar szellemi élet állapotát minősíti. Magyarországon az irodalmat nem ma, még csak nem is tegnap politizálták át. Maholnap átlépünk az új évezredbe, s nem röstelljük cipelni magunkkal ennek a keserves örökségnek – az írói-irodalmi polgárháborúnak – a koloncát.

A szervezők mindenesetre igyekeztek megőrizni pártatlanságukat, amikor a „hivatalos” listára kiválogatták a szerzőket és műveiket. Erre a listára fölfértek az északi hunok, meg az északkeletiek, meg a keletiek, meg a déliek is. Jelen voltak a hun klasszikusok, a majdnem klasszikusok, a majdani klasszikusok és szellemében a magyar irodalomnak nemcsak a jelene, hanem a múltja is. Mi, északi hunok, elvittük magunkkal Peter Zajac urat, a pozsonyi irodalomtudományi intézet igazgatóját is, aki a magyar–szlovák irodal-

mi kapcsolatokról beszélt a Pest–Buda Caféban. Hogy mindenki lássa és hallja, nem csak a szájunk jár, amikor közép-európai sorsközösségről beszélünk a Kalligram Kiadó munkájával kapcsolatban. Hogy jó, jó, de akkor sem jött el mindenki! Ez igaz. Nekem is hiányoztak néhányan. A hivatalos listán rajta levők közül nem jött el (vagy valamilyen nyomós oknál fogva nem tudott eljönni) Mészöly Miklós és Tolnai Ottó, s lemaradt a hivatalos listáról több olyan kiváló költő-író is, mint Juhász Ferenc, Orbán Ottó vagy Pályi András.

De! A felolvasásokra bejött a közönség. A magyar könyveknek minden várakozást felülmúló visszhangja volt a médiában. A könyvesboltok kirakatai tele voltak magyar írók németre fordított műveivel. (Hazafelé láthattam, hogy például Bécsben is.) A hatalmas magyar pavilonban nem maradt négyzetméter kihasználatlanul. Meg Rippl-Rónai, meg Kocsis Zoltán, meg Dész László, meg a Muzsikás együttes. Meg még sokan mások.

Az persze számomra is világos, hogy reklám és menedzselés híján a mégoly kiváló mű is elvész a könyvek tömkelegében. Ám az üdvösséghez a jó menedzselés önmagában nem elég. És az ilyesmi talán nem is az állam dolga. Ebben az évben a magyar állam nem egyes írókat menedzselte vagy reklámozott, hanem a magyar irodalmat. Elfogulatlanul, fölülemelkedve csoport- és székértáborérdekeken. Határtalanul.

Grendel Lajos